

4) Første behandling af lovforslag nr. L 32:

Forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje i Grønland. (Efterforskning i kriminelle sager og fuldbyrdelse af domme m. v.).

(Fremsat 13/10 82).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Arne Jensen (S):

Forslaget om ændring af lov om rettens pleje i Grønland, som er fremsat af Grønlandsministeren, indeholder ændrede regelsæt, som i store træk svarer til bestemmelserne i den danske retsplejelov for de pågældende områder, dog med en tilpasning til det særlige kriminalretlige system i Grønland.

Lovforslagets bestemmelser om f. eks. telefonaflytning og adgang til beslaglæggelse af post som nødvendige efterforskningsforanstaltninger i politiets arbejde kan ved første øjekast lede tanken hen på en stramning af lovgivningen. Det er ikke nødvendigvis rigtigt, og det er ikke et udtryk for en stramning af bestemmelserne som sådan. Det er snarere et udtryk for omstillinger i hverdagen, som naturligt følges op af dette lovgivningsinitiativ.

Visse tidligere regler i retsplejeloven skriver sig tilbage til 1951. Det er et ganske langt åremål uden lovgivningsændringer, og det skal også bemærkes, at dette lovforslag er fuldt og helt i overensstemmelse med hjemmestyrets ønsker.

Forslaget indeholder bl. a. visse regler om tvangsfuldbyrdelse i civile sager, herunder ændringer af fagedvirksomheden. Der foreslås for dette område en opdeling af sagsområder mellem politiet og den kommunale myndighed. Pantefogedernes sagsområde foreslås udvidet. De lov hjemlede kommunale områder med f. eks. løntilbageholdelse har til nu faktisk kun omhandlet skattekrav, børne- og hustrubidrag, mens områder som offentlige krav for husleje, elafgifter, varmeafgifter m.v. nok i realiteten har været behandlet af den kommunale myndighed, men på grund af den manglende lovhjemmel skal disse sager i dag igennem endnu en sagsbehandling hos politimyndigheden. Der er altså i realiteten tale om en administrativ forenkling med dette lovforslag.

Jeg synes, det er vigtigt at præcisere, at dette lovforslag ved fastlæggelsen af en række administrative forenklinger tydeliggør lovgivningen og bringer den å jour med den praktiske hverdag.

Hjemmestyret har som nævnt anbefalet lovforslaget og har bedt om en rimeligt hurtig folketingssbehandling.

På den socialdemokratiske gruppes vegne vil jeg gerne tilkendegive en positiv medvirken til forslagens gennemførelse. Jeg ser hen til en saglig og hurtig behandling i udvalget.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Også den konservative folketingsgruppe kan tilslutte sig Grønlandsministerens forslag om ændring af lov om rettens pleje i Grønland.

Det er rimeligt, at Grønlands hjemmestyre har den største indsigt i, hvad der tjener vort nordligste amt bedst, men jeg har en enkelt bemærkning til ministeren. Nu er ministeren ganske ny i denne rolle, men det var at håbe, at der er et vist samarbejde mellem Grønlands hjemmestyre og det danske folketing. Det forekommer mig ikke helt rimeligt, at vi i Danmark yder så store subsidier til Grønland, mens folketinget efterhånden er blevet reduceret til et ekspeditionskontor, som kun skal vedtage, hvad der foreløbig er vedtaget af det grønlandske hjemmestyre. Det vil jeg gerne have ministerens svar på.

Jeg tilsiger ministeren en velvillig udvalgsbehandling, hvor vi vil se på de forskellige ting, som er nedfældet i dette forholdsvise digre forslag. Det er jo mange ting at tage stilling til, men som sagt: vi ser velvilligt på det.

Svend Erik Hovmand (V):

På vegne af venstres ordfører, hr. Fogh Rasmussen, som desværre ikke har mulighed for at være til stede i salen i dag, skal jeg fremkomme med et par principielle bemærkninger om det foreliggende lovforslag.

Retsplejeloven for Grønland bør efter venstres opfattelse i det væsentlige være i overensstemmelse med den retsplejelov, som gælder for den øvrige del af riget, men naturligvis bør der tages et rimeligt hensyn til de ganske særlige vilkår, der gør sig gældende i vores nordligste amt.

[Svend Erik Hovmand]

Det foreliggende forslag betyder, at reglerne om tilbageholdelse og anholdelse bliver ført à jour. Disse regler er unægtelig også nogle år gamle. Husker jeg ret, stammer de fra 1951. Der er altså gået godt 30 år, siden de blev realiseret. Det er efter vores opfattelse derfor velbegrunder at gennemføre en ajourføring.

Med hensyn til den foreslåede ændring af inddrivelsessystemet er vi klar over, at det er et regelsæt, som er forskelligt fra det, der gælder for den øvrige del af rigsfællesskabet.

Da vi lægger vægt på, at forslaget er tiltrådt af det grønlandske hjemmestyre, vil vi gerne give forslaget som helhed en positiv udvalgsbehandling.

Ebba Strange (SF):

Principielt mener vi i socialistisk folkeparti, at Grønlands anliggender skal afgøres af Grønland selv, og derfor har vi også stået bag hjemmestyreløven. Der er dog stadig væk nogle områder, som skal ordnes af den danske stat, og ét af de områder er retsplejen og kriminalitetsbekæmpelsen og kriminalforsorgen i Grønland. Derfor mener jeg ikke, at vi skal nøjes med at give det her forslag et blåt stempel og sige: o.k., det har hjemmestyret godkendt, det har hjemmestyret accepteret, altså siger vi også bare ja i det danske folketing.

Vi er nogle, der ved, at der traditionelt set har været ret stor forskel på retspleje og kriminalitets sanktioner i Danmark og i Grønland, og det er naturligt, fordi der har været meget stor forskel på de to samfundsmønstre. Vi ved også, at samfundsmønstret i Grønland siden 1951 har gennemgået meget store forandringer, der især er karakteriseret ved nedlæggelse af en lang række udsteder og småbygder og en sammenhobning af mennesker i byer. Denne samfundsændring har medført et ændret kriminalitetsmønster, og man ser nu især i de større byer, helt specielt i hovedstaden Nuuk, nogle former for lovovertrædelser, som man ikke kendte til i det grønlandske samfund 30 år tilbage.

Det er klart, at en sådan udvikling giver det grønlandske samfund og dem, der skal stå for retsplejen og kriminalitetsbekæmpelsen i Grønland, overvejelser om at ændre den lovgivning, der eksisterer.

På den baggrund er man kommet med dette forslag om ændring af lov om rettens pleje i Grønland. Det er ændringer, der, så vidt jeg kan se, på helt væsentlige områder har forbilliget i den danske lovgivning. Der er også områder, der specielt er indrettet efter det grønlandske samfund, og det er i orden.

Netop fordi det er sådan, og fordi jeg har en række spørgsmål at gøre om det, mener jeg ikke, at vi skal behandle det her som en ekspeditionssag, og jeg vil godt allerede nu forberede Grønlandsministeren på, at jeg vil bede om, at vi får referatet af det grønlandske landstings behandling af denne sag. Jeg vil gerne se, hvilke argumenter der har været brugt i behandlingen af denne sag.

Noget af det første, der slår mig, er, at det er ingen andre end Den kgl. grønlandske Handel og Grønlands tekniske Organisation, der her ønsket ændringer med hensyn til beslaglæggelse og aflytning. KGH og GTO er rester af det danske kolonistyre i Grønland. Sådan som jeg kender det grønlandske samfund, og sådan som jeg har oplevet, at kriminalitetsmønstret har skiftet, mener jeg ikke, at det lige præcis er postbeslaglæggelser og telefonaflytning, der kan forhindre optøjerne i Godthåb. Jeg tror, at det er det, der er det største problem i øjeblikket i Grønland. Det støder mig, og derfor vil jeg godt spørge ministeren: hvem er ophavsmand til dette lovforslag andre end KGH og GTO? Det vil jeg meget gerne have at vide.

Jeg har en lang række mere konkrete spørgsmål, som knytter sig til lovforslaget, og jeg skal komme ind på et par stykker af dem. Først vil jeg sige om hele kapitel 7, der handler om tvangsfuldbyrdelse, udlæg og tilbageholdelse i løn, at det med den baggrund, jeg har haft for at læse det her forslag, ser ud, som om man har fundet en model, der kan bruges, men det vil vise sig under udvalgsarbejdet.

Jeg har et par konkrete spørgsmål, som jeg godt vil tage frem her ved førstebehandlingen, for så vidt jeg kan nå det.

For det første vil jeg godt spørge, hvad baggrunden er for, at det nu er landsdommeren, der skal indstille domsmænd og suppleanter. Jeg synes, at det var mere demokratisk, at den gamle regel var bedre, at det var landstinget, der fandt frem til domsmænd og suppleanter.

[Ebba Strange]

Jeg vil for det andet godt spørge, hvorfor der er kommet en ny bestemmelse ind i § 8 om, at lægdommere skal være uberygtede. Hvad er det, der ligger i det?

Min tid er udløbet. Jeg har en lang række spørgsmål endnu, men de vil så komme frem i udvalget. Jeg vil ikke sige ja til dette lovforslag, før vi har haft et grundigt udvalgsarbejde omkring det.

Halvgaard (FP):

Det er jo yderst beklageligt og også uro-vækkende, at retstilstanden i Grønland efterhånden har udviklet sig på en så alvorlig måde, at en ændring og en skærpelse af lov om rettens pleje er påkrævet.

Fremskridtspartiet er positivt indstillet med hensyn til den foreslåede revision af loven, især da det fremgår, at forslaget er tiltrådt af Grønlands hjemmestyre, og at lovforslaget ikke medfører økonomiske og administrative konsekvenser for den danske stat.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Det grønlandske samfund ændrer sig, og den retsplejelov, man har i Grønland, har ikke været revideret siden 1951. Ministeren ønsker nu en tilpasning af den grønlandske retsplejelov til grønlandske forhold. I øvrigt er jeg slet ikke ordfører for det her, hvad man vel nok også kan høre – men CD kan tilslutte sig forslaget.

Aase Olesen (RV):

Noget af det mest spændende på det kriminalpolitiske område overhovedet er den grønlandske retsplejelov. Derfor må man vel sige i dag, at dette lovforslag, nr. L 32, om en række stramninger på mange forskellige områder, er en meget sørgelig historie, et meget sørgeligt kapitel.

Jeg er meget langt enig i det, fru Ebba Strange har sagt, og jeg vil da godt spørge Grønlandsministeren, for det fremgår ikke af lovforslaget, hvilken debat der har været ført om forslaget. Der står blot, at hjemmestyret har tiltrådt forslaget. Den korte tid har ikke gjort det muligt for os at nå at indhente oplysninger om det. Kan ministeren allerede her i dag bare sige lidt om, hvilken debat der har været ført i Grønland om det? Vi må jo gå ud fra, at når vi herinde får et sådant lov-

forslag og der står, at hjemmestyret har tiltrådt det, så er det, fordi det er svar på et behov, fordi man har ønsket nogle stramninger.

Det var vel rimeligt at spørge, som også fru Ebba Strange gjorde det, om man ikke er gået for vidt, for nok er mange grønlandske bysamfund ændret, men der findes jo stadig væk også små steder. Det er ikke lykkedes os at få dem alle sammen kostet ind til de store byer. Den udvikling er jo stoppet deroppe, og der er stadig væk små steder, og så må man spørge sig selv, om man dér kan leve med denne nye lov.

Jeg vil derfor ligesom fru Ebba Strange prøve på i udvalget at få opklaret, om det er nødvendigt at gå helt så hårdt til værks, som man er gået i dette forslag.

Steen Folke (VS):

Jeg vil gerne beklage, at det danske folketing overhovedet skal beskæftige sig med en sådan ting som en retsplejelov for Grønland. Jeg mener, at det alene burde tilkomme grønlænderne at afgøre de sager. Det viser noget om, hvor begrænset det hjemmestyre er, man har tilstået grønlænderne. Det er en væsentlig grund til, at VS i sin tid gik imod et hjemmestyre, der efter vores mening ville blive en narresut. Jeg synes, det er urimeligt, at folketinget skal behandle og afgøre sager af den art.

Men når det nu er tilfældet, og så længe det er tilfældet, så vil VS tage stilling til sagerne. Så vil vi ikke bare lægge dem til side. Vi mener, at det tjener sagerne, at der trods alt er en debat om dem. Hjemmestyret har, som flere har været inde på det, tiltrådt dette lovforslag, men forslaget er jo reelt udarbejdet af danske embedsmænd i Grønlandsministeriet og formentlig især i justitsministeriet, og det bærer det desværre i høj grad præg af.

Civilisationens velsignelser er sandelig kommet til Grønland. En lang række samfundsændringer er trukket ned over hovedet på den grønlandske befolkning, siden retsplejeloven trådte i kraft for 30 år siden. Det ved alle, og enhver. Alle og enhver ved også, hvad det har medført af sociale problemer, alkoholmisbrug, kriminalitet osv., osv. Nu foreslås retsplejeloven ændret, så myndighederne atter kan komme på højde med situati-

[Steen Folke]

onen og grønlænderne også kan komme til at nyde denne del af civilisationens frugter: større beføjelser til politi og domstole og skærpede sanktioner over for de grønlænderne, der kommer i klemme i maskineriet. Det vil VS ikke være med til.

Der er flere og flere grønlændere, der ikke kan leve op til deres forpligtelser med hensyn til skat og husleje og underholdsbidrag og renter og betaling for el og vand og varme og renovation osv. Nu foreslås der øget adgang til at tvangsinddrive de skyldige beløb gennem tilbageholdelse i løn og andre udbetalinger. Vi tror ikke, at det vil løse problemerne. De pågældende og deres familier vil blot komme endnu mere i klemme. VS vil gå imod de væsentligste foreslåede ændringer i retsplejelovens kapitel 7 A, som handler om dette.

Nok så mange principielt afgørende ændringer ligger imidlertid skjult i de foreslåede bestemmelser i kapitel 5 B, der handler om det, der så uskyldigt hedder »anholdelse og tilbageholdelse«. Det havde klædt den nye Grønlandsminister, om han i sin skriftlige fremsættelse havde gjort opmærksom på, at det bl.a. drejer sig om at indføre telefonaflytning og beslaglæggelse af breve. Også disse civilisationens velsignelser skal altså nu indføres i Grønland.

Den socialdemokratiske ordfører, hr. Arne Jensen, forsikrede, at selv om det kan ligne stramninger, så er det det slet ikke. Det er omstillinger i hverdagen, der naturligt følges op. Ak ja – hvilken naivitet!

Jeg vil gerne spørge ministeren: hvad er det egentlig, der gør telefonaflytning og brevbeslaglæggelse så påkrævet? I bemærkningerne står der blot, at spørgsmålet har været rejst af GTO og KGH. Det agter VS at bore videre i. Det er vel ikke blot sådan, at politiet finder det bekvemt at have disse muligheder, sådan som politiet overalt ønsker sig de størst mulige beføjelser?

Lovforslaget indebærer også udvidet adgang til at anholde folk, og, hvad der er langt værre, til at tilbageholde folk, også i tilfælde, hvor man alene har mistanke om, at de har begået noget kriminelt. Det uskyldigt lydende ord »tilbageholdelse« er i virkeligheden en parallel til det, vi kender som vare-tægtsfængsling.

Værst er det dog, at lovforslaget, så vidt jeg kan forstå det, som noget helt nyt i Grøn-

land indfører lovhjemmel til at bruge isolation i forbindelse med tilbageholdelse, men det forsøges sneget igennem, så man nærmest får indtryk af, at det er det modsatte, der er tale om. § 18 d, stk. 1, lyder:

»Den tilbageholdte må ikke holdes afsondret fra andre mennesker eller i øvrigt undergives indskrænkninger i videre omfang, end hensynet til sikringen af tilbageholdelsens formål eller opretholdelse af orden og sikkerhed i anstalten gør det nødvendigt.«

Det lyder jo pænt, og i bemærkningerne til paragraffen hedder det:

»Bestemmelsen i stk. 1, der træder i stedet for en række detaljerede forskrifter i den danske retsplejelov, har ikke hidtil været formuleret i loven, men må siges at være udtryk for alment gældende menneskeretsprincipper.«

Man forstår altså, at det er de danske juristers omsorg for menneskerettighederne, der har fået dem til at medtage denne bestemmelse, men reelt vil bestemmelsen, så vidt jeg kan se, sanktionere brug af isolation i forbindelse med tilbageholdelse – naturligvis kun i det omfang, hensynet til sikringen af tilbageholdelsens formål eller opretholdelse af orden og sikkerhed gør det nødvendigt. Det er jo ikke Gestapo, der har udformet bestemmelserne.

I betragtning af den debat, der har været i Danmark om isolationsvaretagstens torturlignende virkning, synes jeg, at det er en yderst særpræget måde, den foreslås indført i Grønland på. Også det kunne ministeren med fordel have omtalt i sin skriftlige fremsættelse.

Grønlandsministeriet og justitsministeriet trænger til kraftigt modspil i denne sag. Hjemmestyrets egne ressourcer er uhyre begrænsede. Herinde bliver Grønlandssagerne sjældent tildelt særlig mange ressourcer, men i det mindste jeg vil forfølge denne sag ihærdigt under udvalgsarbejdet.

Ministeren for Grønland (Tom Høyem):

Fru Yvonne Herløv Andersen holdt en meget kort tale og sagde, at hun kunne tilslutte sig forslaget. Det er jeg glad for.

Hr. Steen Folke holdt derimod en meget lang tale, og den vil jeg godt opholde mig lidt ved. Talen var præget af en ualmindelig – han brugte selv ordet »naiv«, nu bruger jeg det – naiv, romantisk forestilling om de

[Ministeren for Grønland]

grønlandske forhold. Mage til dobbeltmoral som at komme her og sige, at dette forslag burde vi ikke behandle her, det skulle hjemmestyret selv klare, og bagefter fortælle, at man har stemt imod hjemmestyret, fordi det er en narresut, skal man vist lede længe efter.

Dette forslag er fremsat, fordi man i hjemmestyret ønsker dette, og Grønlandsministeriet, og, har jeg også forstået, den største del af folketinget ønsker at hjælpe hjemmestyret med at udvikle sig, og det skal ikke lykkes hr. Steen Folke på grund af egne personlige romantiske ideer at sætte en stopper for det. Hvis han går så langt, at han mener, at jeg i mit forslag skulle have omtalt, at der var tale om Gestapometoder, så går han rigeligt langt. Men én ting kan jeg dog være enig med hr. Steen Folke i, og det er, at der skal bruges ressourcer på Grønlandsministeriet, og at der skal bruges taletid og ressourcer her i folketinget på grønlandske problemer, så dér kan vi i alt fald nå hinanden. Jeg kom i går fra Grønland, og i Grønland er der ikke den romantik vedrørende forholdene, som hr. Steen Folke gav udtryk for.

Fru Aase Olesen holdt også en længere tale, men den syntes jeg til gengæld var særdeles spændende. Jeg er helt enig med fru Aase Olesen i, at vi ikke skal koste folk ind i de store byer. Det er vigtigt at være klar over, at Grønland er et stort område, og at de forskellige byer og bygder har et meget forskelligt antal indbyggere.

Der har været en stor debat i landstinget, og jeg vil godt beklage, at referatet af landstingets debat ikke er fremsendt. Det skal jeg sørge for sker.

Jeg tror ikke, at vi er gået for vidt, som det blev sagt, men det vil jeg gerne diskutere videre. Forslaget er svar på et meget stort behov.

Hr. Arne Jensen fra socialdemokratiet siger, at det er en omstilling i hverdagen, der har nødvendiggjort dette, og det fik den kommentar med fra hr. Steen Folke, at han var naiv. Det skal jeg overlade til hr. Steen Folke og hr. Arne Jensen at diskutere videre, men jeg vil sige til hr. Arne Jensen, at det er helt rigtigt, at fogedvirksomheden i Grønland har været indrettet sådan, at det er politiet alene, der har klaret det indtil nu, og det er overordentlig belastende. Nu skal der være mulighed for, at de kommunale fogder kan inddrive tilgodehavender.

Fru Karen Thurøe Hansen kom med en helt principiel udtalelse, nemlig at folketinget ikke skal være et ekspeditionskontor. Det skal folketinget ikke, og det ønsker landstinget ikke, at vi skal være.

Fru Karen Thurøe Hansen var så venlig at nævne, at jeg er ny minister, men det skal ikke tjene mig til undskyldning for ikke at behandle sagerne grundigt. Som sagt kom jeg i går fra Grønland, hvor landstinget viste, at det ikke er et ekspeditionskontor for lovforslag fra folketinget. Vi skal på samme måde ikke være et ekspeditionskontor; der skal være en balance.

Hr. Svend Erik Hovmand understregede, at der ikke er sket en ajourføring på området siden 1951, og det tør nok siges, at der er sket en stor udvikling siden 1951.

Fru Ebba Strange havde et langt og principielt og spændende indlæg og sagde, at Grønlands anliggender principielt skulle klares af Grønland selv, og at vi, når vi skulle tage det op, ikke bare skulle give det et blåt stempel. Men samtidig udtalte fru Ebba Strange, at der sker meget voldsomme forandringer i samfundet, ikke altid til det gode. Også fru Ebba Strange ønskede at få referatet af landstingets behandling, og jeg vil naturligvis sørge for, at det bliver fremsendt.

Jeg håber, at det, når fru Ebba Strange brugte det lidt belastede ord »kolonistyre«, ikke var udtryk for en bestemt historieopfattelse, men for en bestemt periode i historien, hvilket er noget andet.

Fru Ebba Strange kom også ind på bestemte områder med hensyn til KGH og GTO og talte om kapitel 7 om tilbageholdelse i løn og om landsdommeres beføjelser. Disse detaljer vil jeg gå videre med.

Til slut vil jeg tage hr. Halvgaards bemærkninger op om, at det er en urovækkende retssituation, der i øjeblikket er i Grønland. Det er det, og det er altså det grønlandske landsting, det grønlandske landsstyre, der har ønsket, at vi gennemfører denne ændring. Det væsentlige er en ajourføring, en overensstemmelse med danske forhold, og at der nu bliver mulighed for tilbageholdelse i løn, sådan at de store restancer kan inddrives.

Steen Folke (VS):

[Steen Folke]

Der var nogle ting i mit indlæg, Grønlandsministeren havde forstået, og andre ting, han ikke havde forstået. Jeg skal ikke opklare det hele, der er jo ikke så vide tidsmæssige rammer for at gøre det, det kan vi vende tilbage til.

Jeg vil gerne sige, at jeg mener, og det har været VS' principielle holdning hele tiden, at sager af denne art burde ligge suverænt i Grønland. Det har vi arbejdet for, men det er ikke lykkedes at komme igennem med det. Derfor og på grund af mange andre ting kunne vi ikke gå ind for det beskårne hjemmestyre, der blev realiteten efter flere års arbejde.

Problemet ved et lovforslag af denne art er jo, at det ikke reelt er udarbejdet af det grønlandske hjemmestyre, men er udarbejdet i danske ministerier, og det bærer det unægtelig præg af. Det er også grunden til, at vi, når sagerne alligevel kommer herind, vil gå ind i substansen og sætte spørgsmålstegn ved, om en række af de bestemmelser, som danske embedsmænd har siddet og udformet og været med til at diskutere, er hensigtsmæssige i Grønlandssammenhæng.

Jeg kender godt forholdene i Grønland. Bl. a. gennem mit arbejde i hjemmestyrekommissionen har jeg fået lejlighed til at besøge Grønland adskillige gange. Jeg har ikke nogen romantisk opfattelse af forholdene, jeg ved udmærket, hvor store problemerne er: de sociale problemer, problemer med alkoholisme og kriminalitet, og jeg nævnte det såmænd i mit indlæg. Jeg er ikke spor romantiker, men jeg er meget skeptisk over for, om man løser problemer ved at slå folk oven i hovedet med en hammer, og det er kort sagt det, forslaget her lægger op til. Hammeren skal være større end hidtil, og den skal bruges mere frit end hidtil. Jeg tror ikke, at man løser problemerne på den måde.

Jeg har ikke sagt, at der er noget med Gestapometoder i dette forslag. Jeg har understreget, at det jo ikke var Gestapo, der havde skrevet det, men at det reelt lægger op til indførelse af isolation i Grønland, en lov hjemlet brug af isolation i forbindelse med tilbageholdelse. Jeg vil gerne spørge ministeren, om det ikke er rigtigt forstået. Er det ikke rigtigt, at med dette forslag skabes der for første gang lov hjemmel for brug af isolation i forbindelse med tilbageholdelse i Grønland? Det kan ministeren svare på med

et ja eller nej. Jeg sagde også, at isolation af mange er blevet sammenlignet med tortur og har nogle konsekvenser for folk, som i hvert fald er torturlignende. Der er grund til at beskæftige sig meget med konsekvenserne af at gøre sådan noget, hvis jeg har forstået det rigtigt, ud fra den debat, der har været i Danmark.

Ministeren for Grønland (Tom Høyem):

Hr. Steen Folkes andet indlæg var betydeligt mere konstruktivt og spændende end det første.

Når jeg sagde, at det første var udtryk for en romantisk holdning, så var det ikke – det kan vi da få opklaret nu – fordi jeg tvivler på, at hr. Steen Folke kender til aktuelle samfundsproblemer. Det, der var romantikken i det, var, at hr. Steen Folke mente, at hjemmestyret allerede på nuværende tidspunkt skulle kunne overtage alle de administrative ting. Det er der ikke ressourcer til, og det er en udvikling, som vi skal hjælpe til med at få gennemført.

Der er ingen, der slår nogen oven i hovedet med en hammer her. Det er rigtigt, at der er tale om isolation, og jeg synes, det er fornuftigt, at der bliver sat spørgsmålstegn ved det.

Jeg deler ikke hr. Steen Folkes stærke skepsis over for ministerier og ministeriers embedsmænd. Det kunne jo tænkes, at det selv om jeg er ny, er, fordi jeg kender ministeriets embedsmænd bedre, end hr. Steen Folke gør.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et særligt udvalg på 17 medlemmer og stedfortrædere. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Da der foreligger indstilling fra grupperne, skal jeg allerede i indeværende møde lade foretaget valg af det nævnte udvalg.

Uden for dagsordenen foretoges herefter:

Valg af 17 medlemmer og stedfortrædere til et udvalg angående:

Forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje i Grønland. (Efterforskning i kriminelle sager og fuldbyrdelse af domme m.v.).

(Lovforslag nr. L 32).

Formanden:

Til dette valg er anmeldt følgende valg-grupper:

en gruppe på 82 medlemmer: det konservative folkeparti, venstre, fremskridtspartiet, centrum-demokraterne, kristeligt folkeparti og Barsøe-Carnfeldt (UP);

en gruppe på 27 medlemmer: socialdemokratiet, det radikale venstre og Steenholdt (Grønl.);

en gruppe på 27 medlemmer: socialistisk folkeparti, venstresocialisterne og Preben Lange (Grønl.).

Valgt blev:

Til medlemmer:

- 1 Karen Thurøe Hansen (KF)
- 2 Burgdorf (KF)
- 3 Elisabeth Krog (KF)
- 4 Ivar Hansen (V)
- 5 Fogh Rasmussen (V)
- 6 Dohrmann (FP)
- 7 Birgith Mogensen (CD)
- 8 Inge Krogh (KrF)
- 9 Erik Andersen (S)
- 10 Søren Hansen (S)
- 11 Arne Jensen (S)
- 12 Søren B. Jørgensen (S)
- 13 Tove Lindbo Larsen (S)
- 14 Steenholdt (GrønL.)
- 15 Janne Normann (RV)
- 16 Ebba Strange (SF)
- 17 Holger K. Nielsen (SF)

Til stedfortrædere for:

- 1-3 Collet (KF)
Bo Kristensen ((KF)
- 4-5 Svend Erik Hovmand (V)
Tørnæs (V)
- 6 Halvgaard (FP)
- 7 Grethe Kindberg Jørgensen (CD)

- 8 Lawaetz (FP)
- 9-14 Løvig Simonsen (S)
Lissa Mathiasen (S)
- 15 Aase Olesen (RV)
- 16-17 Ingerlise Kofoed (SF)
Steen Folke (VS)

Den sidste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 33:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændringer af reglerne om kontant-hjælp, betaling for børns ophold i daginstitutioner, indførelse af forsøgsordninger samt ændrede reguleringsbestemmelser).

(Fremsat 14/10 82).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Inge Fischer Møller (S):

Indledningsvis vil jeg godt give udtryk for, at vi i socialdemokratiet selv har erkendt, at det er nødvendigt at spare på kontant-hjælpsområdet, men vi må på det kraftigste afvise de forslag, der er nævnt i lovforslag nr. L 33. Når man hastigt læser fremsættel-sestalen igennem, ser det ganske uskyldigt ud. Ved nærlæsning vågner man dog op og ser, hvilke strenge forslag der er tale om.

For det første skal bistandshjælpen strammes op på flere måder. Den eventuelle hjælp, man kan få til terminsydelser, skal tilbagebetales. Sådan har det været længe, men der har kun været tale om, at afdragene skulle tilbagebetales, med den begrundelse, at de er formueforøgende. Men nu foreslås det også, at renterne skal tilbagebetales. Det er en stramning, vi ikke kan medvirke til.

For at sikre, at ingen modtager af bi-standshjælp bliver fastholdt i en passiv til-stand, foreslås det nu, at man kun kan få udbetalt forbigående hjælp i en periode på 9 måneder. Må jeg spørge ministeren: har vi ikke i bistandsloven en bestemmelse, der si-ger, at kommunerne skal yde opsøgende virksomhed til de personer, der får bistands-hjælp, hver tredje måned for at sikre, at den hjælp, der udbetales, er i overensstemmelse med de behov, de pågældende har? Skal mi-nisterens forslag ses som et klart udtryk for, at kommunerne ikke kan leve op til opgaven,